

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 10.9.2026
COM(2026) 455 final

2026/0259 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,

**millega pikendatakse liidu meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2034–2047 ja
tunnistatakse kehtetuks otsus nr 445/2014/EL**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa kultuuripealinnade algatus loodi 1985. aastal valitsustevahelise algatusena. Algatuse tõhustamiseks muudeti see 1999. aastal ametlikult Euroopa Liidu meetmeks. Kehtestati uued kriteeriumid ja valikumenetlused, koostati liikmesriikide kronoloogiline loetelu, milles liikmesriigid on esitanud tiitlikandjaks nimetamise järjekorras, ning taotluste hindamiseks loodi sõltumatutest ekspertidest koosnev Euroopa valikukomisjon (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta otsus nr 1419/1999/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse meede „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2005–2019¹).

Eeskirju uuendati esimest korda 2006. aastal, et algatuse tõhusust suurendada, st ergutada linnadevahelist konkurentsi ja parandada kandideerimise kvaliteeti. Nende uute eeskirjadega kehtestati ka mitmesugused meetmed, et toetada linnu ettevalmistustes, sealhulgas seireprotsess (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta otsus nr 1622/2006/EÜ, millega kehtestatakse kultuurisündmusega „Euroopa kultuuripealinn“ seotud ühenduse meede aastateks 2007 kuni 2019²). Praegu kehtiv õiguslik alus (Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 445/2014/EL³) võeti vastu 2014. aastal.

Otsus nr 445/2014/EL kaotab kehtivuse 2033. aastal. Praegu kuulutatakse tiitlikonkurss välja kuus aastat varem, et anda linnadele piisavalt aega ettevalmistusteks enne tiitliaasta algust. Seepärast tuleks 2027. aastal vastu võtta uus õiguslik alus Euroopa kultuuripealinnade meetme jätkamiseks, et tagada sujuv üleminek 2034. aastal. Uue õigusraamistiku eesmärk on tagada algatuse jätkuv asjakohasus ja võtta samal ajal arvesse vajadust lihtsustamismeetmete järele.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Algatus on kooskõlas ühise poliitilise kohustusega kaitsta, edendada ja toetada kultuuri Euroopas, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsioonis „Euroopa kultuuri heaks, kultuur Euroopa heaks“, ning algatusega „Euroopa kultuurikompass“⁴.

See on kooskõlas selliste Euroopa algatustega nagu „Uus Euroopa Bauhaus“⁵ ja UNESCO kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise 2005. aasta konventsioon, mille osalised liit ja selle liikmesriigid on, ning 2017. aasta märtsi Rooma deklaratsioon, milles liikmesriigid ja ELi institutsioonid esitasid oma visiooni liidust, „kus kodanikel on uusi võimalusi kultuuriliseks ja sotsiaalseks arenguks ning majanduskasvuks [...] liidust, mis hoiab alal meie kultuuripärandit ja edendab kultuurilist mitmekesisust“. Algatus on kooskõlas nõukogu strateegilise tegevuskavaga 2024–2029, milles võetakse kohustus edendada ELi kultuurilist mitmekesisust ja kultuuripärandit⁶.

• Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Algatus on kooskõlas komisjoni 2024.–2029. aasta üldiste poliitiliste prioriteetidega, milleks on muu hulgas 1) inimeste toetamine ning ühiskonna ja sotsiaalse mudeli tugevdamine, 2) demokraatia kaitsmine ja väärtuste hoidmine, 3) Euroopa kestlik heaolu ja konkurentsivõime ning 4) globaalne Euroopa.

¹ EÜT L 166, 1.7.1999, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/1419/oj>.

² ELT L 304, 3.11.2006, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2006/1622/oj>.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta otsus nr 445/2014/EL, millega kehtestatakse liidu meede „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2020–2033 ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1622/2006/EÜ (ELT L 132, 3.5.2014, lk 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

⁴ [Euroopa kultuurikompass \(COM\(2025\) 785\)](#).

⁵ [Uus Euroopa Bauhaus – visioonist teostuseni \(COM\(2025\) 1026\)](#).

⁶ [Nõukogu strateegiline tegevuskava 2024–2029](#).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Meede „Euroopa kultuuripealinnad“ põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklil 167. Artikli 167 lõikega 1 on ette nähtud, et „liit aitab kaasa liikmesriikide kultuuri õitsengule, ühtlasi respektides nende rahvuslikku ja regionaalset mitmekesisust ning samal ajal rõhutades ühist kultuuripärandit“. Artikli 167 lõike 2 kohaselt peaks liit ergutama ka liikmesriikidevahelist koostööd kultuuri valdkonnas ning vajaduse korral toetama ja täiendama nende tegevust.

• Subsidiaarsus/proportsionaalsus

Ettepanek on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega. Meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ rakendatakse peamiselt kohalikul ja riiklikul tasandil. Hindamine ja avalik konsultatsioon näitasid siiski, et liidul on oluline roll liikmesriikidevahelises koordineerimises, et tagada ühiste, selgete ja läbipaistvate kriteeriumide kohaldamine, eelkõige seoses meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ valiku- ja seiremenetlustega. Liit toetab väljavalitud linnade ettevalmistusi ka Euroopa eksperdikomisjoni soovitude, linnade vahel parimate tavade vahetamise ja Melina Mercouri auhinna raames antava rahalise toetuse kaudu.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Praegu kehtivate õigusaktide vahehindamine

Komisjoni töö seoses ettepanekuga meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ kohta pärast 2033. aastat põhineb paljudel eri sisenditel.

Aastatel 2024–2025 tehti meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ 2020–2033⁷ esimene vahehindamine. Hindamine hõlmas aastatel 2013–2023 Euroopa kultuuripealinna tiitlit kandnud linnu ja ajavahemikuks 2020–2028 kandideerinud linnu ning selle käigus tehti kindlaks algatuse rakendamisel tehtud edusammud ja saadud õppetunnid.

On oluline märkida, et kõigis põhiküsimustes olid hindamiste käigus kogutud tõendid ja andmed ning konsultatsiooniprotsessi käigus väljendatud seisukohad suures osas sarnased. See võimaldas komisjonil teha mitmeid olulisi järeldusi meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ tuleviku kohta.

Ollakse üksmeelel, et meede „Euroopa kultuuripealinnad“ on äärmiselt edukas, ning toetatakse väga kindlalt selle jätkumist pärast 2033. aastat. On selge, et Euroopa kultuuripealinnade meetmest on saanud nii ulatuse kui ka haarde poolest üks Euroopa ulatuslikumaid kultuurialgatusi. Lisaks on see kujunenud liidu üheks kõige nähtavamaks ja mainekamaks algatuseks ja ettevõtmiseks, mida Euroopa kodanikud tõenäoliselt kõige rohkem hindavad.

Euroopa kultuuripealinnade meede võib tuua linnadele palju kasu, kui tegevusi planeeritakse hoolikalt. Tegemist on eelkõige kultuurisündmusega, kuid see võib tuua ka märkimisväärset sotsiaalset ja majanduslikku kasu. See kehtib eelkõige juhul, kui üritus on osa linna ja seda ümbritseva piirkonna pikaajalisest kultuuripõhisest arengustrateegiast. Samuti tuleb märkida, et kuigi kultuuripealinnaks saab asjaomasel aastal olla ainult üks linn liikmesriigi kohta, on konkursil oluline võimendav mõju uute või tõhusamate poliitikameetmete ja strateegiate väljatöötamisele isegi linnades, mis seda tiitlit ei võida.

⁷ [Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Meetme „Euroopa kultuuripealinn“ esimene vahehindamine \(2020–2033\)“ \(COM\(2025\) 587\).](#)

Euroopa kultuuripealinnaks olemine on siiski ka keeruline. Terve aasta kestva kultuuriprogrammi korraldamine on paljunõudev ettevõtmine ja mõned kultuuripealinnad on sellest tiitlist tulenevaid võimalusi paremini ära kasutanud kui teised. Peamine tulevikuülesanne on seega tugineda praeguse kava tugevatele külgedele, aidates samal ajal igal kultuuripealinnal tiitli potentsiaali täielikult ära kasutada ning saada sellest võimalikult palju kultuurilist, majanduslikku ja sotsiaalset kasu.

Komisjon tegi hindamise ja konsultatsioonide tulemuste põhjal kindlaks peamised probleemid, mille tõttu tuleb algatust kohandada ja ajakohastada, võttes samal ajal arvesse vajadust lihtsustamismeetmete järele.

Esiteks – kuigi Euroopa mõõde on algatuse üks põhikomponente ja praegusi valikukriteeriume, on kandidaatlinnad seda sageli valesti mõistnud ja seega tähelepanuta jätnud.

Teiseks – kuigi linnade taotluste hindamisel võetakse arvesse kriteeriumi „pikaajalisele strateegiale kaasaaitamine“, ei ole tiitli pikaajaline mõju mõne linna puhul olnud nii täielik, kui eeldati. Suurema rõhu asetamine sellele kriteeriumile võib olla kasulik nii linnadele kui ka meetme asjakohasusele.

Kolmandaks – kuna praegu puudub Euroopa kultuuripealinnadega seotud institutsiooniline võrgustik, on oht, et varasemate, praeguste ja tulevaste kandidaatlinnade ning tiitlit kandvate linnade teadmised lähevad kaduma.

Neljandaks annab Euroopa Komisjon praegu Euroopa kultuuripealinnade ametliku nimetamise kohta teavet oma standardkanalite, sealhulgas pressiteadete, veebikanalite ja sotsiaalmeediapostituste kaudu. Praegu ei ole siiski ELi tasandi ühiseid teavituskampaaniaid tiitlit kandvate linnade tutvustamiseks. Selleks et meetme nähtavust ja mõju ning üldsuse teadlikkust sellest kasvatada, oleks vaja ELi institutsioonide, liikmesriikide ja tiitlit kandvate linnade koordineeritud jõupingutusi.

Viiendaks ei ole kõnealused linnad ise veel kehtestanud mõõtmismehhanisme ja seega puuduvad esmased andmed tiitli mõju kohta. See muudab Euroopa kultuuripealinnade võrdlemise keeruliseks ja pärsib kogemuste edasiandmist.

Kuuendaks on korduvaks probleemiks olnud riikliku ja kohaliku poliitika mõju eelarvele, mis peab kandideerimis- ja lõppetapi vahel olema võimalikult stabiilne. Poliitika on mõjutanud ka ürituse korraldamise muid aspekte. Poliitiline toetus on väga oluline, sest enamik rahalisi vahendeid on pärit avalikust sektorist ja ilma selleta ei saa linn esitada usaldusväärset kandideerimistaotlust. Samal ajal tuleb rakendusmeeskonnale tagada kunstiline sõltumatus, et kaitsta ürituse usaldusväärsust.

Ja lõpuks – mitmes liikmesriigis on linnad kultuuripealinna tiitlit kandud juba mitu korda ja mõnes liikmesriigis on vaid piiratud arv tõsiseltvõetavaid kandidaate nii ulatusliku ürituse jaoks nagu Euroopa kultuuripealinnaks olemine. Tiitli kandmisel võib olla tugev negatiivne mõju piiratud ressurssidega linnale ning nõrgema Euroopa kultuuripealinna valimine võib pikas perspektiivis kahjustada Euroopa kultuuripealinna tiitli prestiiži ja väärtust.

Seetõttu otsustati jätkata meedet uue õigusliku alusega, milles võetakse arvesse praegu kehtiva otsuse rakendamisel tekkinud probleeme. Lisas on esitatud liikmesriikide uus kronoloogiline loetelu.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ 2020–2033 esimese vahehindamise raames korraldati 2024. aasta suvel avalik konsultatsioon,⁸ mis sisaldas mitut küsimust õigusliku aluse kohta pärast 2033. aastat.

Kuulutati välja meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ käsitlev tagasisidekorje, mis kestis 3. detsembrist 2025 kuni 16. jaanuarini 2026, et koguda mitmesugustelt sidusrühmadelt arvamusi meetme õigusliku

⁸ Konsultatsioon: [Euroopa kultuuripealinnad – 2024. aasta vahehindamine](#).

aluse läbivaatamise kohta. See oli eelkõige suunatud (endiste, praeguste ja tulevaste) Euroopa kultuuripealinnade juhtidele, meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ korraldusasutustele liikmesriikides (st vastav kultuuriministeerium), linnade kultuurielu arengu akadeemilistele ekspertidele ja meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ eksperdirühmale, üldsusele, kultuurivõrgustikele, vabaühendustele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele. Tähtajaks saadi 26 vastust. Neid võeti arvesse tagasisidekorjele järgnenud ajurünnakus kõnealuse õigusraamistiku uuendamise üle.

• **Eksperdiaarvamuste kogumine ja kasutamine**

Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ tuleviku üle peetud aruteludesse andsid oma panuse ka omaalgatuslikud aruanded ja uuringud sidusrühmadelt, sealhulgas võrgustikelt Culture Next⁹ (rahastatud programmi „Loov Euroopa“ *Euroopa kultuuriorganisatsioonide võrgustike* kava raames aastatel 2022–2028) ja Eurocities¹⁰.

Lisaks arutati 2024. aasta aprillis ja mais Euroopa kultuuripealinnade algatuse 40. aastapäeval pikalt meetme tulevikku ja selle tulemusel avaldati valge raamat „40 recommendations from 40 years of ECoC“ (40 soovitus Euroopa kultuuripealinnade 40. tegevusaasta puhul),¹¹ mille koostasid Chemnitz (2025) ja Nova Gorica (2025).

• **Mõjuhinnang**

Mõjuhinnangut ei koostatud alljärgnevatel põhjustel.

1) Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ mõju ulatus on piiratud.

2) Meede „Euroopa kultuuripealinnad“ ei ole mitmeaastase finantsraamistiku programm, sest selle kulud on integreeritud programmi „Loov Euroopa“ (või selle jätkuprogrammi). Meetmel on piiratud mõju ELi eelarvele, kuna praegu eraldatakse igale Euroopa kultuuripealinnale ainult 1,5 miljonit eurot, millele lisanduvad eksperdikomisjonide kulud. Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ õiguslikule alusele ei ole lisatud rahastamispaketti; see sisaldub programmi „Loov Euroopa“ õiguslikus aluses.

3) Eelmise õigusliku aluse puhul ei koostatud mõjuhinnangut.

• **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ õigusliku aluse uuendamine annab võimaluse jätkata lihtsustamispüüdlusi ning näha ette kättesaadavaid, kasutajasõbralikumaid ja kodanikeseksemaid meetmeid. Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ uus raamistik aitab saavutada järgmist:

- täiendav sihipärane toetus kandidaatlinnadele ja kultuuripealinnaks nimetatud linnadele;
- tsentraliseeritum teavitustegevus, millega tagatakse kodanike suurem teadlikkus algatusest;
- läbipaistvamad suunised linnade taotluste hindamiseks (eelkõige seoses Euroopa mõõtmega);
- valikuküsimustiku mõistete ja keelekasutuse läbivaatamine ja selgemaks muutmine;
- tihedam koostöö ja teadmiste jagamine linnade vahel, eelkõige võimaluse kaudu esitada taotlus linnade (piiriüleste) rühmadena, mille puhul üks linn koordineeriks ja juhiks kandideerimist.

⁹ [Culture Next](#).

¹⁰ [Eurocities](#).

¹¹ [40 recommendations from 40 years of ECoC](#).

- **Põhiõigused**

Ettepanek on täielikult kooskõlas **Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga**¹² ning kõigi võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise valdkonna asjakohaste ELi poliitika- ja õigusraamistikega.

Linnadelt oodatakse kandideerimismenetluse käigus võetud kohustuste täitmist ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta jätkuva järgimise tagamist.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleval otsusel, millega uuendatakse otsust nr 445/2014/EL ja milles esitatakse komisjoni uus ettepanek, ei ole otsest ja vahetut mõju eelarvele.

Ettepanekuga hõlmatud ajavahemik langeb kokku mitme mitmeaastase finantsraamistikuga.

Pärast 2033. aastat on meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ õiguslikud ja rahalised aspektid otseselt seotud tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike sätetega. Selle alusel käsitletakse neid ka vastavate kultuuri toetavate liidu programmide, uue programmi „AgoraEU“ ja sellele järgnevate programmide raames.

Üksikasjad on esitatud finants- ja digiselgituses.

¹² Euroopa Liidu põhiõiguste harta, ELT C 202, 7.6.2016, lk 389, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2016/oj.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,

millega pikendatakse liidu meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2034–2047 ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 445/2014/EL

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 167 lõiget 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) eesmärk on luua Euroopa rahvaste üha tihedam liit ning sellega antakse liidule muu hulgas ülesanne aidata kaasa liikmesriikide kultuuri õitsengule, ühtlasi respektides nende rahvuslikku ja regionaalset mitmekesisust ning samal ajal rõhutades ühist kultuuripärandit. Seoses sellega toetab ja täiendab liit vajaduse korral liikmesriikide tegevust Euroopa rahvaste kultuuri ja ajaloo alaste teadmiste parandamisel ja levitamisel.
- (2) Komisjoni teatises „Euroopa kultuurikompass“³ (edaspidi „kultuurikompass“) on esitatud liidu strateegiline visioon kultuuripoliitikast, millega edendatakse juurdepääsu kultuurile ja selles osalemist, kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, ühtekuuluvust ja kultuuridevahelist dialoogi, tugevdades samal ajal kultuuri rolli loovuses, innovatsioonis, konkurentsivõimes ja rahvusvahelistes suhetes.
- (3) Ühisdeklaratsioonis „Euroopa kultuuri heaks, kultuur Euroopa heaks“⁴ on kultuurikompassi visioon muudetud Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu ühiseks poliitiliseks kohustuseks ning see kujutab endast strateegilist raamistikku, mis seab kultuuri Euroopa identiteedi keskmesse ning rõhutab selle tähtsust üksikisikute, kogukondade ja Euroopa Liidu jaoks.
- (4) UNESCO kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsiooniga,⁵ mis jõustus 18. märtsil 2007 ja millega liit on ühinenud, soovitakse

¹ ELT C , , lk .

² ELT C , , lk .

³ [Euroopa kultuurikompass \(COM\(2025\) 785\)](#).

⁴ ELT C, C/2026/3440, 25.6.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/3440/oj>.

⁵ [UNESCO kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioon](#).

kaitsta ja edendada kultuurilist mitmekesisust, soodustada kultuuridevahelist suhtlust ning suurendada kohalikul, riigi ja rahvusvahelisel tasandil teadlikkust kultuurilise mitmekesisuse väärtusest.

- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta otsus nr 445/2014/EL,⁶ millega kehtestatakse liidu meede „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2020–2033, tuleks kehtetuks tunnistada. Samas tuleks selle sätteid jätkuvalt kohaldada kõigi juba nimetatud või nimetamist ootavate kultuuripealinnade suhtes kuni aastani 2033.
- (6) Kultuurikompassi käsitlevas teatises tunnistatakse kultuuri taaselustavat rolli linnakeskkonnas 2033. aasta järgsel ajal ning tunnustatakse Euroopa kultuuripealinnade rolli kultuuripõhisele ja kaasavale linnade ja piirkondade ümberkujundamisele ning nende taaselustamisele kaasaaitamisel kogu Euroopas. Kultuur on sotsiaalse sidususe, majanduskasvu, innovatsiooni, territooriumide atraktiivsuse ja kestliku arengu üks liikumapanevaid jõude.
- (7) Liidu tasandi meetmed kultuuri valdkonnas peaksid tuginema olemasolevatele algatustele, nagu nõukogu ELi kultuurivaldkonna töökavad, ühisteatis „Rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia“,⁷ Euroopa kultuuripärandi tegevusraamistik⁸ ja 2017. aasta märtsi Rooma deklaratsioon,⁹ ning olema tihedalt kooskõlas Euroopa kultuurikompassi ja ühisdeklaratsiooni „Euroopa kultuuri heaks, kultuur Euroopa heaks“ eesmärkidega.
- (8) Meede „Euroopa kultuuripealinnad“ peaks olema kooskõlas asjakohaste Euroopa algatustega, nagu uus Euroopa Bauhaus,¹⁰ Euroopa kultuuripärandi märgis, ELi linnapoliitika tegevuskava,¹¹ Euroopa demokraatia kaitsekilp¹² ja põlvkondadevahelise õigluse strateegia¹³. 11. mail 2026 vastu võetud nõukogu soovitusel liikmesriikidele uue Euroopa Bauhausi kohta kutsutakse nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles tugevdama meetet „Euroopa kultuuripealinnad“ viisil, millega luuakse koostoime algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste ja põhimõtetega, millega toetatakse kogu Euroopa linnade naabruskondade kestlikku, kaasavat ja kvaliteedist juhenduvat arengut, ümberkujundamist või taaselustamist.
- (9) Esimene vahehindamine¹⁴ ja 2024. aasta suvel toimunud avalik konsultatsioon¹⁵ näitasid, et „Euroopa kultuuripealinnad“ on Euroopas laiahaardeline kultuurialgatus, mida inimesed kõrgelt hindavad. Pärast 40 aastat on „Euroopa kultuuripealinnad“ jätkuvalt edukas juhtmeede, millega edendatakse kultuuri- ja loomemajandust, suurendatakse tiitlit kandvate linnade rahvusvahelist nähtavust ning toetatakse kultuuri

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta otsus nr 445/2014/EL, millega kehtestatakse liidu meede „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2020–2033 ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1622/2006/EÜ (ELT L 132, 3.5.2014, lk 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

⁷ Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia“ (JOIN/2016/029 final). [EUR-Lex– 52016JC0029 – ET – EUR-Lex](#).

⁸ Euroopa kultuuripärandi tegevusraamistik (SWD(2018) 491 final).

⁹ [Rooma deklaratsioon](#).

¹⁰ Komisjoni teatis „Uus Euroopa Bauhaus – visioonist teostuseni“ (COM(2025) 1026) ja [nõukogu soovitus algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta](#).

¹¹ [ELi linnapoliitika tegevuskavamajanduskasvu ja heaolu edendamiseks \(COM\(2025\) 739\)](#).

¹² [Euroopa demokraatia kaitsekilp: tugevate ja vastupanuvõimeliste demokraatlike riikide võimestamine \(JOIN\(2025\) 791 final\)](#).

¹³ [Põlvkondadevahelise õigluse strateegia](#).

¹⁴ [Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ esimene vahehindamine \(2020–2033\)“ \(COM\(2025\) 587\)](#).

¹⁵ Euroopa kultuuripealinnad – [2024. aasta vahehindamine](#).

kaudu maa- ja linnaarengut. See on kulutõhus meede, millega võimendatakse avaliku ja erasektori rahastust ning mis toimib sotsiaalse ja majandusliku arengu katalüsaatorina, eriti kui see on lõimitud pikaajalistesse kohalikesse ja piirkondlikesse strateegiatesse. Sellega seoses tuleks meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ rakendamist jätkata ja seda ajakohastada, et võtta arvesse esilekerkivaid suundumusi. Seepärast tuleks meedet uuendada ja kehtestada see 2033. aastale järgnevak perioodiks.

- (10) Lisaks Euroopa kultuurilise mitmekesisuse ja ühise pärandi tutvustamisele aitab Euroopa kultuuripealinna tiitel (edaspidi „tiitel“) linnadel rikastada kultuurielu, tugevdada kultuuri- ja loomemajandust, parandada juurdepääsu kultuuriväärtustele ja nende nähtavust, toetada pikaajalist linnaarengut ning edendada kuuluvustunnet ja kultuuridevahelist dialoogi.
- (11) Käesoleva otsusega kehtestatava meetme eesmärk peaks olema täielikult kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (millega kehtestatakse programm AgoraEU)¹⁶ eesmärkidega ja programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuuna¹⁷ erieesmärkidega.
- (12) Meetme eesmärkide saavutamiseks peaksid tiitlit kandvad linnad tugevdama kultuurisektori innovatsiooni- ja digisuutlikkust, looma tugevad sidemed kultuuri ja muude asjakohaste sektorite vahel, nagu haridus, teadusuuringud, keskkond, linnaareng, sport ja kestlik kultuuriturism kooskõlas Euroopa kestliku turismi strateegiaga, kasutama meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ kestliku kohaliku arengu, tervisliku ja keskkonnahoidliku linnakeskkonna katalüsaatorina¹⁸ ning suurendama kultuuri kaudu linnade rahvusvahelist nähtavust. Samuti peaksid nad edendama sotsiaalset kaasatust ja võrdseid võimalusi, parandama juurdepääsu kultuurile ja selles osalemist, tagama inimeste, eelkõige laste, noorte, puuetega inimeste ning vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste võimalikult laialdase kaasamise kultuuriprogrammi ettevalmistamisse ja rakendamisse, austades samal ajal täielikult kunstivabadust, kultuuri väljendusvormide mitmekesisust ja loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate töötingimuste parandamist.
- (13) Meede „Euroopa kultuuripealinnad“ eeldab tiitlit taotlevatelt ja tiitlit kandvatelt linnadelt märkimisväärseid jõupingutusi, sealhulgas kõrgetasemelise aastase kultuuriprogrammi ettevalmistamist ja elluviimist ning pikaajalist planeerimist, mille eesmärk on saavutada meetme püsiv pikaajaline mõju. Seetõttu vajavad linnad asjakohast tuge ja nõu ning asjakohaseid vahendeid ja suuniseid. Komisjon peaks koordineerima asjakohast tegevust, et aidata maksimeerida meetme püsivat mõju.
- (14) Tiitlikonkursid peaksid toimuma igal aastal kahes eri liikmesriigis vastavalt lisas esitatud kronoloogilisele ajakavale (edaspidi „ajakava“), millega tagatakse Euroopa kultuuripealinnade õiglane jaotus kõigi liikmesriikide vahel. Asjaomastel aastatel peaks konkurss olema avatud ka programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega seotud EFTA/EMP riikide, ELi kandidaatriikide või potentsiaalsete kandidaatriikide ning kolmandate riikide linnadele, tingimusel et iga osalemiskõlblik riik võib 2034.–2047.

¹⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ajavahemikuks 2028–2034 programm AgoraEU ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/692 ja (EL) 2021/818, COM(2025) 550 final (sõltub mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemustest).

¹⁷ Nimi sõltub mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemustest.

¹⁸ Sellega seoses tuleks soodustada koostööd ka muude liidu algatustega, millega tunnustatakse linnade kestlikkust, nagu Euroopa rohepealinna auhind ja Euroopa rohelise lehe auhind.

aastal tiitli võita ainult üks kord. Sel viisil tuuakse need riigid Euroopa kultuuride ühiseid aspekte esile tõstes liidule lähemale, nagu kinnitavad varasemad kogemused. Vääramatu jõu või liidu laienemise korral peaks komisjonil olema võimalik lisa muuta.

- (15) Selleks et tagada tõhus ja õigeaegne reageerimine vääramatu jõu või liidu laienemise juhtumitele, tuleks komisjonile kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 anda õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte lisa muutmiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi vajalikke konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega¹⁹. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (16) Tiitel peaks antama üksnes linnadele või piiriülestele linnarühmadele, olenemata nende suurusest. Laiema avalikkuseni jõudmiseks ja tiitli mõju suurendamiseks võivad linnad kaasata neid ümbritseva piirkonna.
- (17) Tiitli andmisel tuleks lähtuda tugeva Euroopa mõõtmega kultuuriprogrammi olemasolust. Selline kultuuriprogramm tuleks kavandada spetsiaalselt tiitliaasta jaoks ja see peaks olema osa pikaajalisest strateegiast.
- (18) Valikumenetlus tuleks korraldada kahes etapis (eelvalik ja valik) ning selle peaks läbi viima sõltumatute ekspertide komisjon. See õiglane ja läbipaistev korraldus on võimaldanud linnadel oma taotlusi eelvaliku ja valikuetapi vahel täiustada, tuginedes eksperdikomisjonilt saadud nõuannetele. Lisaks tuleks meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ järjepidevuse ning kogemuste ja oskusteabe edasiandmise tagamiseks asendada eksperdid järk-järgult.
- (19) Jätakuvalt tuleks tagada liikmesriikide määratud ekspertide osalemine, võimaldades liikmesriikidel nimetada valiku- ja seiremenetlusi läbiviivasse eksperdikomisjoni kuni kaks eksperti.
- (20) Valikukriteeriumid peaksid andma kandidaatlinnadele suuniseid eesmärkide ja nõuete kohta, mida nad peavad tiitli saamiseks täitma. Kuigi suuremat tähelepanu tuleks pöörata kestlikkusele, pikaajalisele planeerimisele ja digiligipääsetavusele, peaks Euroopa mõõtmest saama üldkriteerium, nagu soovitati meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ 2020–2033 esimeses vahehindamises.
- (21) Kandidaatlinnad peaksid asjakohasel juhul uurima võimalust taotleda rahalist toetust muudest asjakohastest liidu programmidest ja fondidest, eelkõige programmist „AgoraEU“ ning Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fondist, mida suunatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade kaudu, ning jätkuprogrammidest.
- (22) Kultuuripealinnaks nimetamise ja tiitliaasta vahele jääv ettevalmistusetapp on Euroopa kultuuripealinna edu jaoks otsustava tähtsusega. Hindamised ja sidusrühmadega konsulteerimine näitasid, et varasemate õigusraamistike kohased toetusmeetmed olid

¹⁹ [Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe](http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj) (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

väga väärtuslikud ning neid tuleks edasi arendada ja koordineerida varasemate, praeguste ja tulevaste tiitlit kandvate linnade ning kandidaatlinnade vahel koostöös Euroopa Komisjoniga, toetades linnade võrgustikku kogemuste ja teadmiste vahetamiseks.

- (23) Euroopa kultuuripealinna tiitel ja Melina Mercouri auhind, mis tuleks välja maksta kahe maksena, on tugeva sümboolse väärtusega. Tiitlit kandvatelt linnadelt oodatakse kandideerimismenetluse käigus võetud kohustuste täitmist ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta jätkuva järgimise tagamist²⁰. Seepärast tuleks tiitli ja auhinna andmisel kohaldada rangeid ja selgeid tingimusi ning tuleks kehtestada raamistik nende vajaduse korral äravõtmiseks, kui tiitlikandja ei täida enam kriteeriume või taotluses esitatud projekti ja töökava.
- (24) Tiitlit kandvad linnad peaksid alates nende nimetamisest kuni tiitliaasta lõpuni tagama, et kõigil üritustel, tegevustel ja teabematerjalidel oleks selgelt esitatud ELi logo koos Euroopa kultuuripealinna ühise logoga ja asjakohasel juhul ELi lipp. Nad peaksid alati viitama sellele, et „Euroopa kultuuripealinnad“ on Euroopa Liidu rahastatav meede, ja selgelt näitama Euroopa Komisjoni osalust.
- (25) Linnad ise peaksid jätkuvalt olema hindamisprotsessis peamised osalejad, et tagada asjakohaste lähteandmete kogumine kohalikul tasandil, eelkõige seoses tiitli mõjuga.
- (26) Kuna käesoleva otsuse eesmärgi, nimelt kaitsta ja edendada kultuuride mitmekesisust Euroopas, tuua esile nende ühiseid jooni ja toetada linnade pikaajalist arengut kultuuri abil, ei ole võimalik liikmesriikide tasandil piisavalt saavutada, võttes eelkõige arvesse vajadust valimiseks ja seireks vajalike ühiste, selgete ja läbipaistvate kriteeriumide ja menetluste ning põhjaliku liikmesriikidevahelise koordineerimise järele, küll aga saab neid meetme ulatuse tõttu ja soovitud mõju arvesse võtmiseks paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Meetme pikendamine

Liidu meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ (edaspidi „meede“) pikendatakse aastateks 2034–2047.

Artikkel 2

Eesmärgid

1. Meetme üldeesmärgid on järgmised:

a) kaitsta ja edendada kultuuride mitmekesisust Euroopas, tuua esile nende ühised jooned ning suurendada Euroopa ühtsesse kultuuriruumi kuulumise tunnet ja edendada liidu alusväärtusi;

²⁰ [Euroopa liidu põhiõiguste harta](#).

b) edendada kultuuri panust linnade kestlikku ja kaasavasse arengusse kooskõlas nende vastavate strateegiate ja prioriteetidega, rikastades samal ajal nende kultuurielu, tugevdades nende kultuuri- ja loomeökosüsteeme ning suurendades nende kultuuriväärtuste, pärandi ja väljendusvormide nähtavust, kättesaadavust ja mitmekesisust.

2. Meetme erieesmärgid on järgmised:

a) suurendada linnade kultuurielu ulatust, mitmekesisust ja Euroopa mõõdet, sealhulgas riikidevahelise koostöö kaudu, kasvatades seeläbi linnade rahvusvahelist nähtavust;

b) parandada kõigi, eelkõige noorte juurdepääsu kultuurile, kunstile ja kultuuripärandile ja neis osalemist ning suurendada kultuurielus osalemise kaudu sotsiaalset sidusust, põlvkondadevahelist õiglust, võrdsust ja mitmekesisust;

c) tugevdada kohaliku kultuurisektori innovatsiooni- ja digivõimekust ning koostööd muude sektoritega.

Artikkel 3

Juurdepääs meetmele

1. Tiitlikonkurss on avatud linnadele või (piiriülestele) linnarühmadele (mõlemad edaspidi „linn/linnad“), mis võivad kaasata neid ümbritsevaid piirkondi.

2. Igal aastal (edaspidi „tiitliaasta“) kannab tiitlit kuni kolm linna.

Tiitel antakse igal aastal maksimaalselt ühele linnale kummaski liikmesriigis, mis on loetletud lisas esitatud ajakavas (edaspidi „ajakava“). Asjaomastel aastatel antakse tiitel ka ühele linnale, mis asub programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega assotsieerunud Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riigis (edaspidi „EFTA/EMP riik“), ELi kandidaatriigis või potentsiaalses kandidaatriigis või kolmandas riigis, või ühele liiduga lõikes 5 sätestatud asjaoludel ühineva riigi linnale. Vääramatu jõu või liidu laienemise korral võib komisjon lisa delegeeritud õigusaktiga muuta.

3. Liikmesriikide linnadel on õigus kanda tiitlit ühe aasta jooksul vastavalt ajakavas esitatud liikmesriikide järjestusele. Vääramatu jõu korral, mis mõjutab tiitli saanud linna ja lükkab edasi tiitliaasta tegevuse alustamise, lubatakse kõnealusel linnal tiitliaasta edasi lükata, kui mõjutatud riik esitab kirjaliku taotluse komisjonile, kes muudab lisa delegeeritud õigusaktiga.

4. Selliste EFTA/EMP riikide, ELi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide ning kolmandate riikide linnad, kes on artikli 10 lõikes 2 osutatud konkursikutse avaldamise päeva seisuga assotsieerunud programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega, võivad taotleda tiitlit üheks aastaks avaliku konkursi käigus, mis korraldatakse vastavalt ajakavale.

Igal programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega assotsieerunud EFTA/EMP riigil, ELi kandidaatriigil või potentsiaalsel kandidaatriigil või kolmandal riigil on ajavahemikus 2034–2047 lubatud tiitlit anda ainult üks kord.

5. Kui riik ühineb liiduga pärast [üks päev pärast ELTs avaldamist], kuid enne 1. jaanuari 2041, võib tal olla õigus tiitlikandjaid nimetada seitse aastat pärast ühinemist vastavalt liikmesriikide suhtes kohaldatavatele eeskirjadele ja menetlustele, sõltuvalt liiduga

samal ajal ühinevate riikide arvust. Ajakava ajakohastatakse vastavalt sellele komisjoni delegeeritud õigusaktiga. 1. jaanuaril 2041 või pärast seda liiduga ühineval riigil ei ole õigust meetmes liikmesriigina osaleda.

Sellegipoolest on aastatel, mil ajakava kohaselt on juba olemas kolm tiitlit kandvat linna, esimeses lõigus osutatud riikide linnadel õigus kanda tiitlit järgmisel ajakava kohaselt võimalikul aastal, vastavalt nende riikide ühinemise järjekorrale.

Kui esimeses lõigus osutatud riigi linn on varem osalenud kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide jaoks korraldatud konkursil, ei saa ta enam osaleda järgneval liikmesriikide jaoks korraldataval konkursil. Kui aastatel 2034–2047 on sellise riigi linnale antud tiitel lõike 4 kohaselt, ei ole sellel riigil kõnealusel ajavahemikul õigust pärast liiduga ühinemist korraldada konkursi liikmesriigina.

Kui samal kuupäeval ühineb liiduga mitu riiki ja kui kõnealused riigid ei ole meetmes osalemise järjekorras kokku leppinud, korraldab nõukogu loositõmbamise.

6. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 18 vastu delegeeritud õigusaktid lisa muutmiseks.

Artikkel 4

Taotlus

1. Euroopa Komisjon esitab artiklis 5 sätestatud kriteeriumide alusel ühise taotlusvormi, mida peavad kasutama kõik kandidaatlinnad.

Kui kandidaatlinn kaasab oma ümbritseva piirkonna, tuleb taotlus esitada linna nimel. Kui taotluse esitab linnade rühm, esitatakse taotlus asjaomase liikmesriigi juhtiva linna nimel.

2. Taotluste aluseks on tugeva Euroopa mõõtmega kultuuriprogramm, milles austatakse kunstivabadust ja kultuuri väljendusvormide mitmekesisust ja millega aidatakse parandada kunstnike ning kultuuri- ja loometöötajate töötingimusi.

Kultuuriprogramm peab katma kogu tiitliaasta ning see pannakse kokku spetsiaalselt tiitlit silmas pidades ja artiklis 5 sätestatud kriteeriumide kohaselt.

Artikkel 5

Kriteeriumid

Taotlusi hinnatakse järgmiste tugeva Euroopa mõõtmega kriteeriumide alusel. Komisjon esitab suunised nende kriteeriumide, eelkõige Euroopa mõõtme määratlemiseks ja selgitamiseks, võttes arvesse koostöötajate asjakohaste algatustega, nagu „Uus Euroopa Bauhaus“. Taotluse hindamise kriteeriumid on järgmised:

- a) pikaajaline strateegia ja pikaajaline mõju;
- b) kultuuriline ja kunstiline sisu;
- c) kaasamine, teabevahetus ja kodanike osalemine;
- d) juhtimine ja teostamisvõime.

1) Pikaajalise strateegia ja pikaajalise mõju kategoorias võetakse arvesse järgmisi tegureid:

- a) sellise kultuuristrateegia olemasolu, mis hõlmab taotluse esitamise ajal meedet ja sisaldab kavasid tiitliaastast kaugemale ulatuva pikaajalise mõju saavutamiseks;
- b) kavad kultuuri- ja loomemajanduse tugevdamiseks, sealhulgas kultuuri-, sotsiaal-majandusliku ja sotsiaalsektori vahelise pikaajalise koostöö kujundamiseks, pannes eelkõige rõhku loovisikute töötingimustele;
- c) kavandatud pikaajaline kultuuriline, sotsiaalne ja majanduslik mõju, mida tiitel peaks avaldama, sealhulgas kestlikule linna- ja asjakohasel juhul maaelu arengule;
- d) kavad tiitli mõju jälgimiseks ja hindamiseks ning hindamistulemuste levitamiseks Euroopa tasandil.

2) Kultuurilise ja kunstilise sisu kategoorias hinnatakse järgmisi tegureid:

- a) kultuuriprogrammi selge ja sidus kunstiline visioon ja strateegia: edendada Euroopa kultuurilist ja keelelist mitmekesisust ning kunstivabadust;
- b) kohalike ja Euroopa loovisikute, kultuuriorganisatsioonide ja elanike, sealhulgas noorte kaasamine kultuuriprogrammi kavandamisse ja rakendamisse;
- c) koostöö eri Euroopa riikide linnadega ja samal aastal tiitlit kandvate linnadega;
- d) Euroopa kultuuride, pärandi ja ajaloo ühiseid jooni ning Euroopa integratsiooni ja päevakajalisi teemasid esiplaanile toova tegevuse ulatus ja üldine kunstiline kvaliteet;
- e) suutlikkus kombineerida kultuuripärandit ja traditsioonilisi kunstivorme uute, uuenduslike ja eksperimentaalsete digitaalsete kultuuri väljendusvormidega, millega edendatakse uusi füüsilise ja digitaalse kaasamise viise.

3) Kaasamise, teabevahetuse ja kodanike osalemise kategoorias hinnatakse järgmisi tegureid:

- a) mitmekesiste kohalike kogukondade ja kodanikuühiskonna sisuline kaasamine taotluse ettevalmistamisse ja meetme rakendamisse;
- b) kultuuritegevuste külastamiseks, neile juurdepääsuks või neis osalemiseks uute ja kaasavate, sealhulgas digitaalsete võimaluste loomine paljudele elanikele, sealhulgas äärealade elanikele ja külastajatele, eelkõige lastele ja noortele, pöörates erilist tähelepanu puuetega inimestele ja eakatele seoses nende tegevuste ligipääsetavusega;
- c) üldine publikusuhete arendamise strateegia, milles pööratakse erilist tähelepanu seosele haridusega ning koolide ja kõrgkoolide osalemisele;
- d) terviklik turundus- ja kommunikatsioonistrateegia, mis äratav laiema kohaliku, Euroopa ja rahvusvahelise üldsuse huvi ning tõstab esile, et tegemist on liidu meetmega, kasutades Euroopa kultuuripealinnade ühist logo ja tunnuslauset.

4) Juhtimise ja teostamisvõime kategoorias hinnatakse järgmisi tegureid:

- a) rahakaasamise strateegia ja kavandatud eelarve teostatavus, mis hõlmab kohaldataval juhul liidu programmide ja fondidest rahalise toetuse taotlemise kavasid ning ettevalmistusetappi, tiitliaastat ennast, hindamist ja tegevust pikaajalise mõju saavutamiseks ning erandolukorra plaani;
- b) kavandatav juhtimis- ja korraldusstruktuur koos meetme kestliku rakendamise jaoks vajalike oskustega töötajatega, et võimaldada tõhusat koostööd kohalike omavalitsuste ja korraldusstruktuuri, sealhulgas kunstilise meeskonna vahel;
- c) üldjuhi ja kunstilise juhi ametissenimetamise kord ja nende tegevusvaldkonnad;

- d) kohalike, piirkondlike ja riiklike ametiasutuste laialdane toetus taotlusele ja kestlikud rahalised kohustused;
- e) kandidaatlinnal on olemas või seal on loomisel piisav ja toimiv taristu tiitli kandmiseks.

Artikkel 6

Eksperdikomisjon

1. Moodustatakse sõltumatu eksperdikomisjon (edaspidi „eksperdikomisjon“), mille ülesanne on korraldada valik ja seire.
2. Eksperdikomisjon koosneb liidu institutsioonide ja organite poolt lõike 3 kohaselt ametisse nimetatud 12 eksperdist (edaspidi „Euroopa eksperdid“).
3. Komisjon teeb ettepaneku koostada avaliku konkursi alusel potentsiaalsete Euroopa ekspertide nimekirja.

Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon nimetavad vastavalt oma menetlustele igaüks ametisse kolm eksperti ja määravad igaüks veel kolm asenduseksperti.

Euroopa Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee nimetavad kumbki ametisse ühe eksperdi vastavalt oma menetlustele ja määravad ühe asenduseksperti.

Lisaks valib komisjon ühe eksperdi noorte kultuurisaadikute võrgustikust²¹ ja määrab ühe asenduseksperti vastavalt oma menetlusele.

Euroopa ekspertide valimisel püüab iga liidu institutsioon ja organ tagada, et arvesse võetakse ekspertide täiendavaid oskusi, tasakaalustatud geograafilist jaotust, soolist tasakaalu ja taustade mitmekesisust, et eksperdikomisjoni üldises koosseisus oleks kajastatud Euroopa eri ühiskondade mureküsimused.

4. Lisaks Euroopa ekspertidele on asjaomasel liikmesriigil õigus nimetada oma liikmesriigist ühe linna väljavalimiseks ja selle üle seire korraldamiseks eksperdikomisjonis osalemiseks ametisse kuni kaks eksperti vastavalt oma menetlusele ja konsulteerides Euroopa Komisjoniga. Asjaomane liikmesriik vastutab nende kahe eksperdiga lepingute sõlmimise eest. See ei kehti kolmandate riikide konkursside puhul.

5. Kõik eksperdid peavad:

- a) olema liidu kodanikud ja elanikud;
- b) olema sõltumatud;
- c) omama arvestatavaid kogemusi ja oskusteadmisi
 - i) vähemalt ühes kultuuri- ja loomesektoris,
 - ii) linnade kultuurilises arendamises või
 - iii) Euroopa kultuuripealinna sündmuse või sarnase ulatuse ja haardega rahvusvahelise kultuuriürituse korraldamises või
 - iv) kultuuriturismi edendamises ja juhtimises;
- d) olema võimelised pühendama eksperdikomisjoni tööle mitmeid tööpäevi aastas, sealhulgas reisid (ligikaudu 30–40 päeva).

²¹ See on praegu Euroopa kultuurikompassi raames välja töötatav algatus.

6. Ekspertdikomisjoni liikmetel on õigus saada oma teenuste eest tasu ning hüvitist kõigi kulude eest, mis on otseselt seotud nende kõnealustest volitustest tulenevate ülesannete täitmisega.

Sellist tasu makstakse ja selliseid kulusid hüvitatakse kogu nende ametiaja jooksul.

Kõik ekspertdikomisjoni liikmed saavad võrdset tasu, olenemata sellest, milline institutsioon nad ametisse nimetas.

7. Ekspertdikomisjon määrab oma esimehe.

8. Euroopa ekspertid nimetatakse ametisse kolmeks aastaks.

Sellest olenemata nimetab Euroopa Parlament ekspertdikomisjoni esmakordsel moodustamisel käesoleva otsuse alusel oma ekspertid ametisse kolmeks aastaks, Euroopa Komisjon oma ekspertid kaheks aastaks ja nõukogu, Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee oma ekspertid üheks aastaks, et eksperteadmised säiliks olenemata ekspertdikomisjoni korrapärasest rotatsioonist.

9. Kui ekspert astub tagasi või ei saa oma ülesandeid enne oma ametiaja lõppu enam täita või kui Euroopa Komisjon lõpetab temaga lepingu, asendab teda ülejäänud ametiaja jooksul asendusekspert.

10. Kõik ekspertid teatavad igast reaalsest või võimalikust huvide konfliktist seoses konkreetse kandidaatlinnaga. Huvide konfliktist teatamise korral või selle ilmnemisel astub kõnealune ekspert tagasi ning asjaomane liidu institutsioon või organ või liikmesriik asendab kõnealuse liikme järelejäanud ametiajaks vastavalt lõikele 9.

Artikkel 7

Taotluste esitamine liikmesriikides

1. Iga liikmesriik vastutab vastavalt lisas esitatud ajakavale oma linnade vahelise konkursi korraldamise eest.

2. Asjaomased liikmesriigid avaldavad konkursikutse vähemalt kuus aastat enne tiitliaasta algust.

Iga konkursikutse peab sisaldama artikli 4 lõikes 1 osutatud taotlusvormi.

Iga konkursikutse puhul on kandidaatlinnade taotluste esitamise tähtaeg kõige varem kümme kuud pärast kutse avaldamist.

3. Asjaomased liikmesriigid teavitavad taotlustest Euroopa Komisjoni.

Artikkel 8

Eelvaliku tegemine liikmesriikides

1. Iga asjaomane liikmesriik kutsub kokku ekspertdikomisjoni eelvalikukohtumiseks kandidaatlinnadega hiljemalt viis aastat enne tiitliaastat.

2. Ekspertdikomisjon koostab pärast taotluste kriteeriumidest lähtuvat hindamist kandidaatlinnade esialgse nimekirja ning esitab kõigi taotluste kohta eelvalikuaruande, mis hõlmab muu hulgas soovitusi esialgsesse nimekirja kantud kandidaatlinnadele.

3. Ekspertdikomisjon esitab eelvalikuaruande asjaomastele liikmesriikidele ja Euroopa Komisjonile.

4. Iga asjaomane liikmesriik kiidab esialgse nimekirja eksperdikomisjoni aruande põhjal ametlikult heaks.

Artikkel 9

Lõppvaliku tegemine liikmesriikides

1. Esialgsesse nimekirja kantud kandidaatlinnad täiendavad eelvalikuaruandes esitatud soovitude põhjal oma taotlust ja vaatavad selle läbi, et see vastaks kriteeriumidele. Nad esitavad oma taotluse asjaomasele liikmesriigile, kes omakorda edastab selle komisjonile.

2. Hiljemalt üheksa kuud pärast eelvalikukohtumist kutsub iga asjaomane liikmesriik kokku eksperdikomisjoni ja esialgselt välja valitud kandidaatlinnad, et teha lõplik valik.

Vajaduse korral võib asjaomane liikmesriik Euroopa Komisjoniga konsulteerides kõnealust üheksakuulist tähtaega mõistliku ajavahemiku võrra pikendada.

3. Eksperdikomisjon hindab täiendatud ja läbivaadatud taotlusi.

4. Eksperdikomisjon esitab esialgselt välja valitud kandidaatlinnade taotluste kohta lõppvalikuaruande koos soovitusena maksimaalselt ühe asjaomase liikmesriigi linna nimetamiseks.

Lõppvalikuaruandes esitatakse tiitli võitnud linnale ka soovitusel meetmete kohta, mis tuleks tiitliaasta alguseks veel võtta.

Eksperdikomisjon esitab lõppvalikuaruande asjaomasele liikmesriigile ja Euroopa Komisjonile.

5. Kui lõikes 4 sätestatust olenemata ei täida kõiki kriteeriume ükski kandidaatlinn, võib eksperdikomisjon soovitada asjaomasel aastal tiitlit mitte välja anda.

Artikkel 10

Sätted, mis käsitlevad programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega assotsieerunud EFTA/EMP riike, ELi kandidaatriike või potentsiaalseid kandidaatriike ning kolmandaid riike

1. Euroopa Komisjon vastutab konkursi korraldamise eest linnade vahel, mis asuvad programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega assotsieerunud EFTA/EMP riikides, ELi kandidaatriikides või potentsiaalsetes kandidaatriikides ning kolmandates riikides (edaspidi „konkursid kolmandatele riikidele“).

2. Euroopa Komisjon avaldab konkursikutse *Euroopa Liidu Teatajas* vähemalt kuus aastat enne tiitliaasta algust. Iga konkursikutse peab sisaldama artikli 4 lõikes 1 osutatud taotlusvormi. Iga konkursikutse puhul on taotluse esitamise tähtaeg kõige varem kümme kuud pärast konkursikutse avaldamist.

3. Eksperdikomisjon teeb vastavate taotluste alusel eelvaliku linnade seast vähemalt viis aastat enne tiitliaasta algust. Kohtumist kandidaatlinnadega ei korraldata.

Eksperdikomisjon koostab pärast taotluste kriteeriumidest lähtuvat hindamist kandidaatlinnade esialgse nimekirja ning esitab kõigi taotluste kohta eelvalikuaruande, mis

hõlmab muu hulgas soovitusi esialgsesse nimekirja kantud kandidaatlinnadele. Ekspertkomisjon esitab oma eelvalikuaruande Euroopa Komisjonile.

4. Esialgselt välja valitud kandidaatlinnad täiendavad oma taotlust ja vaatavad selle läbi, et täita kriteeriume, võttes arvesse eelvalikuaruandes esitatud soovitusi, ning esitavad taotluse Euroopa Komisjonile.

Euroopa Komisjon kutsub ekspertkomisjoni lõpliku valiku tegemise kohtumisele esialgselt välja valitud kandidaatlinnadega hiljemalt üheksa kuud pärast eelvalikukohtumist.

Vajaduse korral võib Euroopa Komisjon kõnealust üheksakuulist tähtaega mõistliku ajavahemiku võrra pikendada.

5. Ekspertkomisjon hindab täiendatud ja läbivaadatud taotlusi.

6. Ekspertkomisjon esitab esialgselt välja valitud kandidaatlinnade taotluste kohta lõppvalikuaruande koos soovitusiga maksimaalselt ühe linna nimetamiseks ühes programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega assotsieerunud EFTA/EMP riigis, ELi kandidaatriigis või potentsiaalses kandidaatriigis või kolmandas riigis.

Lõppvalikuaruandes esitatakse asjaomasele linnale ka soovitusel meetmete kohta, mis tuleks tiitliaasta alguseks veel võtta.

Ekspertkomisjon esitab oma lõppvalikuaruande Euroopa Komisjonile.

7. Kui lõikes 6 sätestatust olenemata ei täida kõiki kriteeriume ükski kandidaatlinn, võib ekspertkomisjon soovitada asjaomasel aastal tiitlit mitte välja anda.

Artikkel 11

Nimetamine

1. Iga asjaomane liikmesriik nimetab ühe tiitlit kandva linna, võttes aluseks ekspertkomisjoni lõppvalikuaruande soovitusel, ning teavitab sellest nimetamisest Euroopa Parlamenti, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed hiljemalt neli aastat enne tiitliaastat.

2. Programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega assotsieerunud EFTA/EMP riikide, ELi kandidaatriikide või potentsiaalsete kandidaatriikide või kolmandate riikide puhul määrab Euroopa Komisjon ekspertkomisjoni valikuaruandes esitatud soovitusel alusel asjaomastel aastatel ühe tiitlit kandva linna. Euroopa Komisjon teavitab sellest nimetamisest Euroopa Parlamenti, nõukogu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Euroopa Regioonide Komiteed hiljemalt neli aastat enne tiitliaastat.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud nimetamisega peab kaasnema nimetamise põhjendus, mis tugineb ekspertkomisjoni aruannetele.

4. Kui linn kaasab oma ümbritsevad piirkonnad, kohaldatakse nimetamist vaid linnale.

5. Kahe kuu jooksul pärast nimetamisest teatamist avaldab Euroopa Komisjon Euroopa kultuuripealinnadeks nimetatud linnade loetelu *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 12

Koostöö kultuuripealinnaks nimetatud linnade vahel

Samaks aastaks ning eelnevaks ja järgnevaks aastaks kultuuripealinnaks nimetatud linnad töötavad selle nimel, et luua seoseid oma kultuuriprogrammide vahel, ning sellist koostööd võib kaaluda artiklis 13 sätestatud seire raames.

Artikkel 13

Seire

1. Ekspertkomisjon seirab asjaomasel aastal tiitlit kandvate linnade ettevalmistusi ning pakub neile tuge ja juhiseid alates nende nimetamisest kuni tiitliaasta lõpuni.
2. Selleks korraldab Euroopa Komisjon ekspertkomisjoni ja kultuuripealinnaks nimetatud linnade vahel neli seirekohtumist, mis ideaaljuhul toimuvad järgmiselt:
 - a) kuus kuni üheksa kuud pärast linna nimetamist;
 - b) 18 kuud enne tiitliaastat;
 - c) kuus kuud enne tiitliaastat;
 - d) üks aasta pärast tiitliaastat.

Asjaomane liikmesriik või programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või järgnevate kultuuri toetavate liidu programmidega assotsieerunud EFTA/EMP riik, kandidaatriik või potentsiaalne kandidaatriik või kolmas riik võib nimetada nendel kohtumistel osalemiseks vaatleja.

Kaks nädalat enne igat seirekohtumist esitavad kultuuripealinnaks nimetatud linnad Euroopa Komisjonile eduaruande.

Seirekohtumiste ajal teeb ekspertkomisjon kokkuvõtte ettevalmistustest ja pikaajalise mõju kavandamisest ning annab nõu, et aidata kultuuripealinnaks nimetatud linnadel töötada välja tugeva Euroopa mõõtmega kõrgetasemeline kultuuriprogramm ja tulemuslik strateegia selle eesmärgi saavutamiseks. Ekspertkomisjon pöörab erilist tähelepanu lõppvalikuaruandes ja varasemates lõikes 3 osutatud seirearuannetes esitatud soovitudele.

3. Pärast igat seirekohtumist avaldab ekspertkomisjon seirearuande ettevalmistuste käigu, pikaajalise mõju kavandamise ja edasise tegevuse kohta.

Ekspertkomisjon edastab oma seirearuanded Euroopa Komisjonile. Liikmesriikides korraldatavate konkursside puhul saadab Euroopa Komisjon seirearuanded vastavale liikmesriigile, kes vastutab nende aruannete saatmise eest kultuuripealinnaks nimetatud linnadele. Kolmandatele riikidele korraldatavate konkursside puhul saadab Euroopa Komisjon seirearuanded otse kultuuripealinnaks nimetatud linnadele.

4. Lisaks seirekohtumistele võib Euroopa Komisjon korraldada vajaduse korral igal ajal ekspertkomisjoni külastusi kultuuripealinnaks nimetatud linnadesse. Neid külastusi võib vajaduse korral teha virtuaalselt.

Artikkel 14

Tiitli äravõtmine

1. Kui eksperdikomisjon teeb pärast seirekohtumist või artikli 13 lõikes 4 sätestatud täiendavat külastust kindlaks, et tiitlikandja ei ole täitnud i) kriteeriume, mille alusel talle tiitel anti, või ii) taotluses esitatud projekti ja töökava, algatab eksperdikomisjon Euroopa Komisjoni kaudu dialoogi asjaomase liikmesriigiga, et hõlbustada vajalike kohanduste tegemist.
2. Kui vajalikke kohandusi ei ole õigeaegselt tehtud, teatab eksperdikomisjon sellest Euroopa Komisjonile. Teatele lisatakse põhjendused ja praktilised soovitused olukorra parandamiseks.
3. Kui praktilisi soovitusi ei ole õigeaegselt rakendatud, esitab eksperdikomisjon Euroopa Komisjonile arvamuse tiitli äravõtmise kohta asjaomaselt linnalt.
4. Liikmesriigi linna puhul palub Euroopa Komisjon tiitli ära võtta liikmesriigil, kes võtab nõuetekohaselt arvesse lõikes 3 osutatud arvamust. Liikmesriik teavitab tiitli äravõtmise põhjustest Euroopa Parlamenti, nõukogu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed.
5. Programmi „AgoraEU“ programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunaga või edaspidiste kultuuri toetavate liidu programmidega assotsieerunud EFTA/EMP riikide, ELi kandidaatriikide või potentsiaalsete kandidaatriikide või kolmandate riikide linna puhul võtab tiitli äravõtmise otsuse vastu Euroopa Komisjon, võttes nõuetekohaselt arvesse lõikes 3 osutatud arvamust. Euroopa Komisjon teavitab tiitli äravõtmise põhjustest Euroopa Parlamenti, nõukogu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed.

Artikkel 15

Auhind

1. Euroopa Komisjon võib kultuuripealinnaks nimetatud linnadele anda Melina Mercourile pühendatud rahalise auhinna (edaspidi „auhind“), juhul kui seda rahastatakse kohaldatava mitmeaastase finantsraamistiku kaudu.

Auhinda rakendatakse kooskõlas kohaldatavate kultuuri toetavate liidu programmide reeglitega.

2. Kaks kolmandikku auhinnarahast makstakse välja hiljemalt tiitliaasta märtsi lõpus, tingimusel et asjaomane kultuuripealinnaks nimetatud linn täidab jätkuvalt taotlemisetapis võetud kohustusi, järgib kriteeriume ning võtab arvesse lõppvaliku- ja seirearuannetes sisalduvaid soovitusi.

Taotlemisetapis võetud kohustusi loetakse täidetuks, kui kultuuripealinnaks nimetatud linn ei ole taotlemisetapi ja tiitliaasta vahel teinud programmis või strateegias olulisi muudatusi, pidades kinni eelkõige järgmisest:

- a) eelarve on hoitud tasemel, mis võimaldab taotluse ja kriteeriumidega kooskõlas ellu viia kõrgetasemelise kultuuriprogrammi;
- b) asjakohaselt on austatud kunstilise meeskonna sõltumatust;
- c) Euroopa mõõde on kultuuriprogrammi lõppversioonis jätkuvalt oluline;

- d) kultuuripealinnaks nimetatud linna turundus- ja kommunikatsioonistrateegias ja -materjalides tuuakse selgelt välja asjaolu, et tegu on liidu meetmega;
 - e) koostatud on kavad, et seirata ja hinnata tiitli mõju kultuuripealinnaks nimetatud linnale.
3. Ülejäänud osa auhinnarahast makstakse hiljemalt 24 kuud pärast esimest makset, tingimusel et asjaomasel kultuuripealinnaks nimetatud linnal on kindlad kavad tiitliaasta pikaajalise mõju saavutamiseks, eelkõige:
- a) pikaajalise mõju saavutamiseks ette nähtud sihtotstarbeline eelarve;
 - b) Euroopa mõõtmega kunstiline jätkuprogramm;
 - c) turundus- ja kommunikatsioonistrateegias tõstetakse esile asjaolu, et tegu on liidu meetmega.
4. Kui artiklis 14 määratletud tiitli äravõtmine toimub tiitliaasta jooksul, nõuab Euroopa Komisjon juba väljamakstud auhinnaraha tagasi.

Artikkel 16

Praktiline korraldus

1. Euroopa Komisjonil on eelkõige järgmised ülesanded:
- a) tagada meetme üldine sidusus ja pakkuda Euroopa kultuuripealinnadeks nimetatud linnadele vajalikku tuge;
 - b) tagada liikmesriikide ja eksperdikomisjoni tegevuse omavaheline koordineerimine;
 - c) võttes arvesse artiklis 2 osutatud eesmärgid ja artiklis 5 osutatud kriteeriume, koostada tihedas koostöös eksperdikomisjoniga suunised, et aidata korraldada valikut ja seiret, mis hõlmavad ka Euroopa mõõdet;
 - d) osutada eksperdikomisjonile tehnilist abi;
 - e) avaldada oma veebisaidil kõik eksperdikomisjoni aruanded.
2. Euroopa Komisjon koordineerib meetet „Euroopa kultuuripealinnad“ toetavate tegevuste elluviimist, eelkõige:
- a) avalikustab kogu asjakohase teabe ja aitab tagada meetme nähtavuse Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil;
 - b) soodustab kogemuste ja heade tavade vahetamist endiste, praeguste ja tulevaste tiitlit kandvate linnade vahel, samuti kandidaatlinnade vahel, ning edendab linnade hindamisaruannete ja kogemuste laiemat levikut;
 - c) koordineerib ja toetab Euroopa kultuuripealinnade võrgustikku ning pakub linnadele tuge taotluste ettevalmistamisel, programmide elluviimisel ja Euroopa kultuuripealinnade kogemustele tuginemisel, sealhulgas nende kogemuste lõimimisel pikaajalisse linna- ja poliitikaplaneerimisse, olenemata sellest, kas neile on tiitel antud või mitte;
 - d) töötab välja sihipärased teavitusmeetmed, et suurendada meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ nähtavust ja haaret Euroopas ja sellest väljaspool;
 - e) annab teavet olemasolevate Euroopa rahaliste vahendite kohta, et linnad saaksid arendada projekte, sealhulgas pakub juhendamist ja koolitust.

Artikkel 17

Hindamine

1. Iga Euroopa kultuuripealinna aasta tulemuste hindamine on asjaomase linna ülesanne. Euroopa Komisjon kehtestab artiklis 2 osutatud eesmärkide ja artiklis 5 osutatud kriteeriumide põhjal asjaomaste linnade jaoks ühised suunised ja näitajad, et tagada hindamises ühtne lähenemisviis.

Asjaomased linnad koostavad oma hindamisaruanded ja esitavad need Euroopa Komisjonile tiitliaastale järgneva aasta 31. detsembriks. Euroopa Komisjon avaldab hindamisaruanded oma veebisaidil.

2. Lisaks linnade korraldatud hindamistele tagab Euroopa Komisjon, et meetme tulemuste kohta viiakse regulaarselt läbi sõltumatu välishindamine.

Sõltumatu välishindamise käigus keskendutakse kõigi endiste kultuuripealinnade asetamisele Euroopa konteksti, mis võimaldab teha võrdlusi ning tuua esile kasulikke õppetunde nii tulevaste kultuuripealinnade kui ka kõigi Euroopa linnade jaoks. Hindamise käigus antakse hinnang meetmele tervikuna, sealhulgas meetme elluviimise tõhususele, meetme mõjule ja selle täiustamise võimalustele.

Euroopa Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele järgmised hindamisel põhinevad aruanded, millele lisatakse asjakohased ettepanekud:

- a) esimene vahearuanne 31. detsembriks 2038,
- b) teine vahearuanne 31. detsembriks 2043,
- c) järelhindamise aruanne 31. detsembriks 2048.

Artikkel 18

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklis 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [põhiõigusakti jõustumise kuupäev või muu kaasseadusandjate määratud kuupäev].

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle kohta vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 19

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

Otsus nr 445/2014/EL tunnistatakse kehtetuks. Seda kohaldatakse aga jätkuvalt linnade suhtes, mis on nimetatud või mis veel nimetatakse Euroopa kultuuripealinnadeks aastatel 2020–2033.

Artikkel 20

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	3
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	3
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	3
1.3.	Eesmärgid.....	3
1.3.1.	Üldeesmärgid	3
1.3.2.	Erieesmärgid	3
1.3.3.	Oodatavad tulemused ja mõju	3
1.3.4.	Tulemusnäitajad	4
1.4.	Ettepanek/algatus käsitleb.....	4
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	4
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	4
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. ..	4
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	5
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega	6
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....	6
1.6.	Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus	7
1.7.	Kavandatud eelarve täitmise viis(id).....	7
2.	HALDUSMEETMED	8
2.1.	Järelevalve ja aruandluse reeglid	8
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	8
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	8
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	8
2.2.3.	Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....	8
2.3.	Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed	8
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	9
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	9
3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	10

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	10
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	10
3.2.1.2.	Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	10
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....	10
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	11
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	11
3.2.3.2.	Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	11
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....	11
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus	11
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest	12
3.2.4.2.	Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust.....	12
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....	12
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....	14
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	14
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	14
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele	14
4.	DIGIMÕÕDE.....	16
4.1.	Diginõuded.....	16
4.2.	Andmed	16
4.3.	Digilahendused.....	16
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine	16
4.5.	Digimõõtmekeskuse rakendamist toetavad meetmed.....	16

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega pikendatakse liidu meetet „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2034–2047 ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 445/2014/EL

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Kultuur, linnad.

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Meetme esimene üldeesmärk on kaitsta ja edendada kultuuride mitmekesisust Euroopas, tuua esile nende ühised jooned ning suurendada ühtsesse Euroopa kultuuriruumi kuulumise tunnet. Teine üldeesmärk on toetada kultuuri rolli linnade kestlikus ja kaasavas arengus kooskõlas nende vastavate strateegiate ja prioriteetidega.

1.3.2. Erieesmärgid

Meetme erieesmärgid on järgmised:

- a) suurendada linnade kultuurielu ulatust, mitmekesisust ja Euroopa mõõdet, sealhulgas riikidevahelise koostöö kaudu, kasvatades seeläbi linnade rahvusvahelist nähtavust;
- b) parandada kõigi, eelkõige noorte juurdepääsu kultuurile, kunstile ja kultuuripärandile ja neis osalemist ning suurendada kultuurielus osalemise kaudu sotsiaalset sidusust, põlvkondadevahelist õiglust, võrdsust ja mitmekesisust;
- c) tugevdada kohaliku kultuurisektori, sealhulgas digitaalse kultuuri sektori innovatsioonisuutlikkust ja selle koostööd teiste sektoritega.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ õigusliku aluse kavandatud läbivaatamisel on eeldatavasti positiivne sotsiaalne, majanduslik, keskkonnavaline ja rahvusvaheline mõju.

Sotsiaalne mõju: läbivaadatud meede „Euroopa kultuuripealinnad“ peaks kultuurile juurdepääsu ja selles osalemise laiendamise kaudu tugevdama Euroopa identiteeti ja Euroopasse kuulumise tunnet. Eelkõige toob see kasu maapiirkondade ja vähem nähtavate piirkondade elanikele ning julgustab rohkem noori osalema. Samuti toetatakse meetmega algatusi, mille eesmärk on kaasata lapsi ja noori. Sellega toetatakse sotsiaalset sidusust, kultuuride- ja põlvkondadevahelist dialoogi ning demokraatlikku kaasatust ELis ja mujal.

Majanduslik mõju: Parandades Euroopa kultuuripealinnade algatuse nähtavust ja ulatust, edendab algatus tõenäoliselt kohalikku kultuurturismi, innovatsiooni ja piirkondade arengut ning aitab luua töökohti, eelkõige väikestes ja keskmise suurusega kultuuriettevõtetes.

Keskkonnamõju: läbivaadatud raamistikuga integreeritakse kestlikkus selgemalt valiku- ja seiremenetlustesse, julgustades linnu võtma juhtimises, külastajate kaasamises ja tegevuses kasutusele keskkonnahoidlikke tavaid. See aitab kultuurinarratiivide abil suurendada teadlikkust kliimaküsimustest ja suurendada kultuuri rolli rohepöörde edendamisel.

Rahvusvaheline mõju: läbivaadatud raamistikus keskendutakse peamiselt liikmesriikidele, nagu tehakse ka praegu, kooskõlas vahendiga, millega antakse meetmele „Euroopa kultuuripealinnad“ ELi tasandil otsest rahalist toetust (kuni 2027. aastani programm „Loov Euroopa“ ja seejärel selle jätkuprogramm). Siiski võetakse arvesse ka ELi välistegevuse prioriteete, et tagada läbivaadatud raamistiku roll ELi laienemispoliitikas, kultuuridiplomaatias ja rahvusvahelistes kultuurisuhetes.

ÜRO kestliku arengu eesmärgid: algatus aitab kaasa ÜRO kestliku arengu mitme eesmärgi, eelkõige järgmiste eesmärkide saavutamisele: eesmärk nr 4 (kvaliteetne haridus), eesmärk nr 5 (sooline võrdõiguslikkus), eesmärk nr 8 (inimväärne töö ja majanduskasv), eesmärk nr 10 (ebavõrdsuse vähendamine), eesmärk nr 11 (kestlikud linnad ja kogukonnad), eesmärk nr 13 (kliimameetmed), eesmärk nr 16 (rahu, õiguskaitse ja tugevad institutsioonid), eesmärk nr 17 (üleilmne koostöö eesmärkide saavutamiseks).

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Ei kohaldata. Meetmel „Euroopa kultuuripealinnad“ ei ole omavahendeid. Selle eelarve pärineb programmi „Loov Euroopa“ jätkuprogrammist. Iga kultuuripealinnaks nimetatud linn viib läbi oma tulemuslikkuse hindamise Euroopa Komisjoni suuniste põhjal, mis vaadatakse läbi pärast õigusliku aluse vastuvõtmist.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

☐ uut meetet

☐ uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest³⁴

☒ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiajalise või pikaajalise perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Meetmega „Euroopa kultuuripealinnad“ rõhutatakse jätkuvalt Euroopa kultuuride rikkust ja mitmekesisust ning nende ühisjooni, edendatakse inimestevahelist paremat vastastikust mõistmist ja kultuuri panust linnade pikaajalisse arengusse.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (ex-ante)

³⁴

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktidele a või b.

Liikmesriikide valitsustel on oma rahvuskultuuri ja -pärandi kaitsmisel ja edendamisel keskne roll. Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ 2020–2033 esimeses vahehindamises leiti siiski, et meede „Euroopa kultuuripealinnad“ toob märkimisväärt lisaväärtust, pakkudes Euroopa tasandi raamistikku, mis rõhutab väljavalitud linnade rahvusvahelist tähtsust. Samuti tugevdab see nende linnade rolli Euroopa kultuuride mitmekesisuse ja nende ühisjoonte tutvustamisel ning ühiste Euroopa väärtuste, ajaloo ja identiteedi edendamisel.

Oodatav tekkiv ELi lisaväärtus (*ex-post*)

Meetmega parandatakse linnadevahelist vabatahtlikku koostööd, teadmussiiret ja nähtavust kogu ELis ja mujal. Euroopa kultuuripealinna tiitlit on antud kolm korda ELi mittekuuluvatele linnadele ning 2030. ja 2033. aastal antakse see taas ELi programmis „Loov Euroopa“ osaleva EFTA/EMP riigi, kandidaatriigi või potentsiaalse kandidaatriigi linnale. Meetmega „Euroopa kultuuripealinnad“ toetatakse riikide jõupingutusi, integreerides need sidusasse ELi strateegiasse, aidates viia kultuurialgatused kooskõlla ELi laiemate prioriteetidega, nagu noorte kaasamine, kestlikkus ja digitaalne innovatsioon. Algatusega soodustatakse ka tasakaalustatumat geograafilist esindatust. Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ välismõõde on kooskõlas ELi laiemate jõupingutustega laienemispoliitika tugevdamiseks ning kultuuridiplomaatia ja rahvusvaheliste kultuuriühete edendamiseks.

Õigusliku aluse uuendamine suurendab algatuse suutlikkust linnu tõhusamalt toetada, meedet paindlikumalt kavandada ning selle tulemuste pikaajalist sidusust ja mõju suurendada. Sellega tagatakse, et ELil on kultuurielus ja pärandi hoidmisel jätkuvalt konstruktiivne ja täiendav roll.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ 2020–2033 esimene vahehindamine näitab, et tegemist on eduka juhtalgatusega, mis on ELi jaoks küllaltki kulutõhusus, kuna selle mõju ELi eelarvele ei ole kuigi suur. Peale selle aitab algatus kultuuripealinnaks kandideerivatel linnadel ja valitud linnadel muutusi ellu viia. Seda põhjusel, et kultuuripealinna tiitli saamiseks valmistumisel peavad linnad tegelema pikaajalise planeerimisega ja kaasama kultuuri kohalikku linnapoliitikasse. Meede on kooskõlas ka muude ELi algatustega (nt programm „Loov Euroopa“), hõlbustab ELi väärtuste jagamist ning toetab Euroopa kultuuritöötajate ja loovisikute liikumist ning nende teoste levitamist ELis ja mujal.

Ka 40 aasta järel on meede jätkuvalt populaarne linnade ja piirkondade hulgas, kes otsivad võimalust enda arendamiseks kultuuri kaudu. Selleks et tagada meetme jätkuv asjakohasus tulevikus, on siiski vaja seda ajakohastada, võttes arvesse uusi suundumusi, nagu see, et tiitlile kandideerivad järjest rohkem väiksemad linnad.

Euroopa mõõde: see on meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ oluline aspekt (ja üks tiitlisajaate valimise kriteeriume), kuid paljude sidusrühmade hulgas ei ole selles osas täielikku selgust. Hinnangus soovitakse komisjonil uurida viise, kuidas seda aspekti sidusrühmadele paremini selgitada.

Pikaajalised teadmised: 2017. aastal loodi kandidaatlinnade võrgustik Culture Next, mis hõlmab praeguseid ja endisi kultuuripealinna tiitlile kandideerinud linnu, olenemata sellest, kas neile anti tiitel või mitte. Ametlikku Euroopa kultuuripealinnade võrgustikku siiski ei ole, mistõttu on oht, et teadmisi ei jagata äsja tiitli saanud ja varasemate tiitliomanike vahel. Euroopa Komisjon võiks uurida,

kuidas soodustada Euroopa kultuuripealinnade kogukonnas teadmiste jagamist, et algatusega pakutavaid võimalusi saaks täielikult ära kasutada, eelkõige seoses meetme Euroopa mõõtmega.

Teavitustöö: praegu Euroopa Komisjon ja teised ELi-ülesed institutsioonid ELi tasandil Euroopa kultuuripealinnade tutvustamisega ei tegele. See vähendab meetme nähtavust ja mõju ning avalikkuse teadlikkust sellest. Meetmele „Euroopa kultuuripealinnad“ tuleks kasuks kogu ELi hõlmav teavitustegevus, millega toetataks ja täiendataks tiitlit kandvate linnade tööd ja liikmesriikide enda panust. Algatust võiks tugevdada ka Euroopa kultuuripealinnade saadikute nimetamine, kelleks võiksid olla näiteks Euroopa Komisjoni volinikud või Euroopa Parlamendi liikmed.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega*

Meede „Euroopa kultuuripealinnad“ pärineb programmi „Loov Euroopa“ jätkuprogrammist (praegune ettepanek programmi „AgoraEU“ kohta), mis on osa mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 ettepanekust.

Meede „Euroopa kultuuripealinnad“ on kooskõlas Euroopa kultuurikompassi eesmärkidega ja tugineb mitmele olulisele poliitikaalgatusele, sealhulgas komisjoni Euroopa kultuurivaldkonna uuele tegevuskavale, nõukogu ELi kultuurivaldkonna töökavadele, ühisteatisele „Rahvusvaheliste kultuurisuhete ELi strateegia“ ja Euroopa kultuuripärandi tegevusraamistikule.

Liidu meede on kooskõlas ka selliste Euroopa algatustega nagu „Uus Euroopa Bauhaus“, Euroopa kultuuripärandi märgis ja ELi linnapoliitika tegevuskava. Samuti on see kooskõlas 2017. aasta märtsi Rooma deklaratsiooniga, milles liikmesriigid ja ELi institutsioonid esitasid oma visiooni liidust, „kus kodanikel on uusi võimalusi kultuuriliseks ja sotsiaalseks arenguks ning majanduskasvuks [...]; liidust, mis hoiab alal meie kultuuripärandit ja edendab kultuurilist mitmekesisust“. Lisaks on meede kooskõlas Euroopa demokraatia kaitsekiibi algatusega ja põlvkondadevahelise õigluse strateegiaga. Meede „Euroopa kultuuripealinnad“ on kooskõlas ka Euroopa kestliku turismi strateegiaga.

Kandidaatlinnu julgustatakse asjakohasel juhul uurima võimalust taotleda rahalist toetust liidu programmide ja fondidest, eelkõige programmist „AgoraEU“ ning Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fondist, mida suunatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade kaudu, ning jätkuprogrammidest.

1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

Ei kohaldata.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

☒ Piiratud kestusega

- ☒ hõlmab ajavahemikku 1.1.2034–31.12.2047
- ☒ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2034–2047 ja maksete assigneeringutele ajavahemikul 2034–2047.

☐ Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)

☒ Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

- ☒ rakendusametite kaudu

☐ Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

☐ Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringusangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele liikmesriigi eraõiguslikele asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud ELi lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;
- ☐ liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

Meedet rakendab komisjon eelarve otsese täitmise raames, kusjuures teatavad osad võidakse delegeerida programmi rakendusasutusele.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Ei kohaldata. Iga kultuuripealinnaks nimetatud linn viib läbi oma tulemuslikkuse hindamise Euroopa Komisjoni suuniste põhjal, mis vaadatakse läbi pärast õigusliku aluse vastuvõtmist.

Euroopa Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele järgmised hindamisel põhinevad aruanded, millele lisatakse vajaduse korral asjakohased ettepanekud:

- a) esimene vahearuanne,
- b) teine vahearuanne,
- c) järelhindamise aruanne.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Ei kohaldata. Meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ eelarve pärineb programmi „Loov Euroopa“ jätkuprogrammist.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Komisjon annab sümboolse rahalise auhinna igale kultuuripealinnaks nimetatud linnale, kes on täitnud kandideerimismenetluse käigus võetud kohustused ja kellel on Euroopa mõõdet hõlmav kava tiitli pikaajalise mõju saavutamiseks. Auhind on kindlaksmääratud summa, mis makstakse välja kahes osas pärast mitut sõltumatu eksperidirühma läbiviidud seirekoosolekut.

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

Ei kohaldata. Iga kultuuripealinnaks nimetatud linn viib läbi oma tulemuslikkuse hindamise Euroopa Komisjoni suuniste põhjal, mis vaadatakse läbi pärast õigusliku aluse vastuvõtmist.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Asjaomased talitused jätkavad oma pettustevastase võitluse strateegia kohaldamist kooskõlas komisjoni pettustevastase võitluse strateegiaga (CAFS), et tagada muu hulgas oma pettustevastaste sisemeetmete täielik kooskõla CAFSiga ning see, et pettuseriski juhtimine on suunatud pettuseriski juhtumite kindlakstegemisele ja sobivate lahenduste pakkumisele. Praegu kehtivad pettustevastased strateegiad võimaldavad tegeleda pettuseriskiga peamiselt õigusnormide rikkumise ennetamise meetmete abil, mida pettuse avastamise korral tugevdatakse.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Märkus: ei kohaldata. Meetmel „Euroopa kultuuripealinnad“ ei ole omavahendeid. Selle eelarve pärineb programmi „Loov Euroopa“ jätkuprogrammist.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud /liigendamata ³⁵	EFTA riigid ³⁶	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ³⁷	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
2	06 01 02 Programmiga „AgoraEU“ seotud kulud	Liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
2	06 03 01 „Loov Euroopa“ – kultuur	Liigendatud	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

³⁵ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

³⁶ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

³⁷ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud üksnes näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

Ei kohaldata.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik			Nr	2							
DG: EAC				Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2034–2047 KOKKU	
				2034	2035	2036	2037	2038	2039–2047		
		Tegevusassigneeringud									
Eelarverida 06 03 01 „Loov Euroopa“ – kultuur		Kulukohustused	(1a)	6,45	9,45	6,45	9,7	6,45	64,55	103,05	
		Maksed	(2a)	4,45	4,45	8,45	6,45	9,7	65,30	98,8	
		Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud									
Eelarverida			(3)							0,000	
DG EACi assigneeringud KOKKU		Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	6,45	9,45	6,45	9,7	6,45	64,55	103,05	
		Maksed	= 2a + 2b + 3	4,45	4,45	8,45	6,45	9,7	65,30	98,8	

3.2.1.2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud

Ei kohaldata.

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

Ei kohaldata.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud üksnes näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud (miljonites eurodes)

HEAKSKIIDETUD EELARVE		Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2034–2047 KOKKU
		2034	2035	2036	2037	2038–2047	
	RUBRIIK 4						
Personalikulud		1,005	1,005	1,005	1,005	10,050	14,070
Muud halduskulud		0,015	0,215	0,015	0,215	1,150	1,610
RUBRIIK 4 kokku		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680
	RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud						
Personalikulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680

3.2.3.3. Assigneeringud kokku (miljonites eurodes)

HEAKSKIIDETUD EELARVE + SIHTTOTSTARBELINE VÄLISTULU KOKKU		Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2034–2047 KOKKU
		2034	2035	2036	2037	2038–2047	
	RUBRIIK 4						
Personalikulud		1,005	1,005	1,005	1,005	10,050	14,070
Muud halduskulud		0,015	0,215	0,015	0,215	1,150	1,610
RUBRIIK 4 kokku		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680
	RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud						
Personalikulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud üksnes näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste

läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2034	Aasta 2035	Aasta 2036	Aasta 2037	Aasta 2038	Aasta 2039–2047
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)						
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	3	3	3	3	3	3
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0
Muud eelarvread (märkige)	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)						
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	4	4	4	4	4	4
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	- peakorteris	0	0	0	0	0
	- ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0
Muud eelarvread (märkige) - Rubriik 4	0	0	0	0	0	0
Muud eelarvread (märkige) - Rubriigist 4 välja jäävad kulud	0	0	0	0	0	0
KOKKU	7	7	7	7	7	7

3.2.4.2. Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust

Ei kohaldata.

3.2.4.3. Personalivajadus kokku

HEAKSKIIDETUD EELARVE + SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU KOKKU	Aasta 2034	Aasta 2035	Aasta 2036	Aasta 2037	Aasta 2038	Aasta 2039– 2047
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)						
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	3	3	3	3	3	3
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0
Muud eelarvread (märkige)	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)						
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	4	4	4	4	4	4
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	- peakorteris	0	0	0	0	0
	- ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0	0	0

eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)						
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 4	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 4 välja jäävad kulud	0	0	0	0	0	0
KOKKU	7	7	7	7	7	7

Tulenevalt nii personaliga kui ka assigneeringute tasemega seotud üldisest pingelisest olukorrast rubriigis 4 kaetakse personalivajadus peadirektoraadi töötajatega, kes on juba määratud meedet haldama, ja/või peadirektoraadi või muude komisjoni talituste sisese töötajate ümberpaigutamise teel.

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	Erakorraline lisapersonal*		
		Rahastatakse rubriigist 4 või teadusuuringute eelarveridalt	Rahastatakse BA ridalt	Rahastatakse tasudest
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	3		ei kohaldata	
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	4			

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Tagada meetme üldine sidusus ja pakkuda Euroopa kultuuripealinnadeks nimetatud linnadele vajalikku tuge; tagada liikmesriikide ja eksperdikomisjoni tegevuse omavaheline koordineerimine; tagada eksperdikomisjoni seire ja koordineerimine; tagada konkursside seire liikmesriikides; koordineerida konkursse kolmandates riikides.
Koosseisuvälised töötajad	Koostada tihedas koostöös eksperdikomisjoniga suunised, et pakkuda abi valiku- ja seiremenetlustes, sealhulgas seoses Euroopa mõõtmega;

	osutada eksperdikomisjonile tehnilist abi; avaldada oma veebisaidil kõik eksperdikomisjoni aruanded; avalikustada kogu asjakohane teave ja aidata tagada meetme nähtavus Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil; soodustada kogemuste ja heade tavade vahetamist endiste, praeguste ja tulevaste tiitlit kandvate linnade vahel, samuti kandidaatlinnade vahel, ning edendada linnade hindamisaruannete ja kogemuste laiemat levikut; pakkuda linnadele tuge taotluste ettevalmistamisel, programmide elluviimisel ja Euroopa kultuuripealinnade kogemustele tuginemisel, sealhulgas nende kogemuste lõimimisel pikaajalisse linna- ja poliitikaplaneerimisse, olenemata sellest, kas neile on tiitel antud või mitte; töötada välja sihipärased teavitusemeetmed, et suurendada meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ nähtavust ja haaret Euroopas ja sellest väljaspool; anda teavet olemasolevate Euroopa rahaliste vahendite kohta, et linnad saaksid arendada projekte, sealhulgas pakkuda juhendamist ja koolitust.
--	--

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Ei kohaldata.

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus on kooskõlas mitmeaastast finantsraamistikku 2028–2034 käsitleva ettepanekuga.

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus					
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU					

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
- ☐ omavahenditele
- ☐ muudele tuludele
- ☐ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksva eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ³⁸			
		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
Artikkel					

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Ei kohaldata.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

Ei kohaldata.

³⁸

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Nõue 1 (R1):

Nagu on märgitud ettepaneku artikli 16 lõike 2 punktis a, [...] *avalikustada kogu asjakohane teave ja aidata tagada meetme nähtavus Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil.* See nõue mõjutab või puudutab Euroopa Komisjoni, liikmesriikide ametiasutusi ja toetusesaajaid ning mõjutab kõrgetasemelist protsessi „levitamine“.

4.2. Andmed

Esitatud andmed on seotud meetme „Euroopa kultuuripealinnad“ teabe, uudiste ja tulemustega ning pärinevad avalikest aruannetest või linnade taotlusvormidest.

4.3. Digilahendused

Kavandatud digilahendus on levitamisplatvorm kooskõlas ettepaneku artikliga 16. Platvormi peamised ettenähtud funktsioonid on meetme teabe, uudiste ja tulemuste levitamine. Korraldusasutusteks on Euroopa Komisjon ja võimalik programmi rakendusamet.

Tagatakse juurdepääsetavus ja võetakse arvesse korduskasutatavust kooskõlas komisjoni standarditega. Platvormil kasutatakse vajaduse korral tehisintellekti, järgides ettevaatuspõhimõtet.

Tehisintellekti kasutamise korral tagab Euroopa Komisjon tehisintellektimääruse järgimise.

Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagab Euroopa Komisjon käesoleva õigusakti otstarbel kogutud ja salvestatud andmete turvalisuse, terviklikkuse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

Ei kohaldata.

4.5. Digimõõtmekeskuste rakendamist toetavad meetmed

Ei kohaldata.